

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Quæstionis scopus, & sensus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

candum esse maiorem, quemadmodum totum quodvis atque integrum parte, & decurrit quovis generis illius extensio etiam maius in eo etiam genere absolute est. Hæc autem ratio in præfati non currit; cum facultas, & potentia cuiusvis boni moralis prosequutina, non infirmitas, sed virtus voluntatis sit, nec potentia defectiva, seu defectus potestatis, sed effectiva potestas, & potentia: quocirca ex impotentia Dei ad aliquod bonum, etsi alio minus, extensio minor divina libertas, & potestas, quam libertas creata sit, videtur contineri: et hoc spectat id ad maiorem intensiù libertatem divinam.

CERTAMEN I.

Quæstionis scopus, & sensus.

1. **N**on est autem quæstio de necessitate Dei ad optimum, utrumque volendum, sed solum efficax. Nam Deo volitionem ad omnia, etiam, quæ non sunt, sed pure possibilis sunt, & in ea quæ de facto sunt, secundum possibilitatis suæ statum fieri necessario, vel libere pro opinionum diversitate (contra quas supra egimus) valde committere sententiæ quin à Doctore videretur, etiam ex his, qui pro necessitate Dei ad optimum sunt, ratione optimi, vel melioris ad alterutro modo divinam volitionem erga possibilia admitteadam, vel abiciendam fateatur: etsi autem nos ad ipsam possibilitatem divinam voluntatem alterutro modo fieri nequeamus; aut in omnium existentiam fieri pro libito inefficaciter desiderio posse, optimi ratione non attenta asserimus. Ex quo inferius forte efficaciter conclusionem nostram confirmabimus, cum autem de necessitate ad optimum inquitur, de optimo efficaciter adeo volendo rebus secundum se, & bonitatem suam seu physicam, seu moralem, seu conducentiam ad bonum intrinsecam, secundum etiam Dei terminant volitionem disputatur: Nam, quæritur a voluntate divina, quæ in ipsis impletur, denominatur, extrinsecus creata præ non creatis, & factis optima esse citra dubium est: eo siquidem sensu Damascenus Dialogo contra Manichæos, circa med. ac. verbus finit Anselm. cap. 10. & 11. reliqui Patres, immo & Catholici omnes, quidquid Deus vult eo ipso bonum, & iustum esse fateantur.

2. **P**rimus quæstionis sensus. An Deus ita ex infinita sua bonitate, & ad bonum summe expedita, promptaque voluntate, aliis semotis, feratur in optimum, ut non possit non illud efficaciter velle, & producere? quo sensu Theologorum, Catholicorumque nemo Deum teneri ad efficaciter amandum, & præstandum optimum admittit: si enim recideret in errorem VII. c. 1. faterique tenebatur, optimum hoc ex creatis ab æterno esse, Deo nimirum coævum contra scripturam: neque aliud producere potuisse, quam produxit: nec potuisse facere meliorem, immo nec aliam, quam facturus sit, feceritque facere posse: quod si suo ordine necessario fieri à Deo possibilia videtur, ut prius ex eis optimum faciendum sit, deinde quod ipsi in bonitate proximis: fiet inde possibilia tandem omnia, etsi posterius, & posterius natura esse facienda saltem in genere, & specie sua: ut nequeat non speciem omnium aliquod individuum absolute maneat; immo neque illius aliquod individuum: siquidem numero maiore creata bonitas absolute maior est, & augebitur: quæ omnia, & singula absurdissima, & contra omnes Patres, & Theologos sunt, ut supra contra VII. c. 1. sum ostendimus, & Dei in creaturis faciendis libertatem prorsus eliminant.

3. **S**ensus igitur quæstionis huius inter Catholicos non est de omnimoda necessitate Dei ad optimum, cum quoad speciem, tum quoad exercitium, siue contrarietatis, & contradictionis: utraque enim asserita, nulla Deo in suis operibus libertas dogmatica relinquitur: ergo de necessitate Dei quoad speciem, seu quasi contrarietatis ad optimum præfatus est quæstio, ut quævis, tam optimum, quam deterius omnia possit absolute efficaciter

non velle, seu nolle producere, ac subinde universa, & singula libere absolute, atque ita, ut non producere poterit, omnino producat, ut fides docet; aut eam in eis edendis necessitatem absolute patitur, ut casu, quo aliquid efficaciter voluitur produci, ex ibi propositis optimum, seu melius ex ipsis velle efficaciter, & producere teneatur, non autem deterius: & id quidem dupliciter adhuc intelligi potest, vel absolute è solius bonitatis, & voluntatis divinæ inclinatione, quæ ad optimum, seu melius sit determinata, vel saltem ex aliqua suppositione: nimirum intentionis libere efficacis Dei alicuius finis consequendi, vel alicuius rei, aut rerum tam productarum: verbi gratia, supposita universi huius voluntate efficaci Dei libera, cuiusque subinde productione. Quibus suppositis necessitas Dei ad optimum, seu melius absoluta non erit: quandoquidem libertatem Dei in intentione finis, vel in voluntate efficaci condendi universum exercitum ea necessitas supponit: quare solum erit Deo eiusmodi necessitas ex suppositione.

4. **S**ecundò adhuc ex suppositione alicuius intentionis, & voluntatis, & alia suppositione quæstio procedit. Nempe, quod in aliquo, vel aliquibus generibus faciendorum optimum esse possit, siue in essentialibus rerum prædicatis, siue in accidentalibus, aut earum dispositione, administratione obiectiva: si enim optimum, ex quo perfectius aliud, siue essentialiter, siue accidentaliter esse nequeat, possibile non sit, quæstio de subiecto non supponenti, atque in terminis implicans erit: & cui proinde respondendum necessario sit suppositi negatione, ut vere, beneque respondeatur. Hinc tertio adhuc ex finis efficaciter intenti sub quavis etiam mensura obtinendi, si plura æque ad ipsum obtinendum equalia prorsus media sunt, ad nullum præ alio efficaciter eligendum, & apponendum Deum necessitatum manere extra quæstionem est: siquidem ex intentione, quantumvis efficaci, finis ad id solum determinatur voluntas, ut eligat, & apponat id, sine quo obtineri finis nequit: ex eo autem, quod æque medio alterutro possit, solum determinatur, ut alterutrum eligat, & apponat, nec utrumque omittat: quare vnius præ alio electio, & appositio libere voluntatis electioni relinquatur. Aduerto tamen nostrum Ruiz d. 9. sect. 1. num. 6. ad mensuram finis efficaciter intenti perperam computare, quod finis per hæc determinate media præ aliis obtineatur: ea siquidem finis solum intentio non est, sed & illorum præ aliis mediotorum efficacis electio: qua posita, & determinata, aliorum electio est, consequenter impossibilis: quare quæstioni præfati (quæ de necessitate antecedente ex suppositione intentionis seu alterius voluntatis efficaciæ anterioris Dei de aliquo etiam sub tali mensura obtinendo tota est) locus non remanet.

CERTAMEN II.

Doctorem placita aperta.

1. **I**n quæstione igitur præfati plures excogitari possunt pro affirmante parte opiniones duæ pro absolute Dei necessitate ad optimum ex intentione finis, vel voluntate alia efficaci, verbi gratia, creandi mundum præsuppositis pro duplici generis necessitate, nimirum physica, & moralis: Physica est in præfati, qua Deus decreverit, si casu, quo ex propositis obiectis creatis electurus esset non optimum efficaciter eligeret, atque operaretur, sed deterius. Moralis solum est vehemens quædam voluntatis divinæ inclinatio ad optimum præ minus bono, cui, moraliter loquendo, nequeat nisi ægerime resistere, etsi physice absolute possit: quemadmodum mater, etsi physice filij imminentem iugulationem à se impedibilem videas, possit non impedire; aut non impedire moraliter, nequit: quare necessitata moraliter est ad eam impedendam ex naturali materno affectu erga filium: vocatur autem necessitata moralis, quia contra tam vehementem inclinationem ad oppositum obniti tantaque illam difficultate superare, vel nunquam mos est, quia est absolute fieri physice possit, vix rarissime contingit.